



BÁNYÁSZ



A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasut-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár:
1 évre 9.60 P. 1/4 évre 2.40 P.
1/2 " 4.80 " Egyes szám ára 40 f.

Fokozott erővel folytatjuk a harcot a munkásság gazdasági helyzetének megjavítása érdekében.

Lapunk múlt számában az új év alkalmával rövid áttekintést tettünk az elmúlt évben elért eredményekről. — Megállapítottuk, hogy ifjú szövetségünk, a súlyos viszonyok és a sok nehézségek dacára, várakozáson felüli eredményeket ért el. Azonban bennünket, akik a harcok emberei vagyunk, még sem elégitenek ki az elért eredmények. Tehát folytatjuk a harcot fokozott, lankadatlan energiával. Sorra vesszük mindazokat a kérdéseket, amelyek még nem nyertek elintéztést, vagy részben intéztettek el.

Két súlyos kérdés van előtérben, amelynek az elintézése égetően fontos és sürgős. Ez pedig a bányamunkásság bér- és munkaviszonyának a rendezése, továbbá a társépítkezések körüli igazságtalanságok orvoslása. — Ezenkívül az egyéb sérelmek tömege kiált orvoslásért, azonban a munkamegosztás és a harc intenzitásaért sorra vesszük a kérdéseket.

Ezt a két kérdést önkéntelenül is össze kell kötni, mert a bányamunkásság életében ez a két kérdés, mint vörös fonál húzódik végig. Szövetségünk az elmúlt év őszén mozgalmat indított az iránt, hogy a bányamunkásság leromlott gazdasági életét fel tudja javítani.

Szövetségünk vezetősége, amikor ezt a kérdést felszínre hozta, számolt azzal a számtalan nehézséggel, amellyel meg kellett és még ma is meg kell küzdeni. Azonban eltántoríthatatlan elhatározásunkból nem engedünk, mert élt bennünk az a meggyőződés, hogy a munkásság igazának győzni kell. Ezen mozgalmunk részben eredménnyel járt.

A legfontosabb és megbecsülendőbb eredmény az, amelyet társadalmi téren a közvéleményben értünk el. Ugyanis sikerült a közvéleményben uralkodó tespedtséget, amely egészen az unszimpatiaig terjedt, megváltoztatni és felvillanyozni. — Hogy ezt elérhessük megmozgattunk mindent, elmentünk minden fórumhoz, sőt nem riadtunk vissza attól sem, hogy a kormánynak egyik exponensét, a belügyi államtitkárt arra kértük fel, jöjjön le a bányába és lássa közvetlenül a bányász életét. Elmondhatjuk, hogy ezen részleges sikernek az elérése annak tudható be, hogy az államtitkár a ható-

ságok több képviselőjével leszállt a bányába és ott személyesen győződött meg a bányamunkásság viszonyairól. A bányavállalatok egy része mereven elzárkózott ezen, a vállalatok által megállapított karácsonyi segélyeknek a kifizetése elől is.

A vállalatok lelketlenségére vall, amikor minden érzék és lelkipurdalás nélkül vágják zsebre a jobb szénkonjuktura idején a munkásság által teremtet hasznot. Nem juttatnak ebből a haszonból még morzsákat sem a teremtet munkásságnak. Elfelejtették már azt az időt, amikor a munkásság teremtet keze értéket képviselt. Elfog még jönni újra az az idő, amikor ezek a kezek ismét értéket fognak képviselni és ezek az értékes kezek karba téve fogják megvárni a vállalatok kövé vált szívének a meglágyulását. Ezért folytatjuk a harcot oly formán, hogy a kősziveket meglágyítsuk és az értékes kezeket igyekezzünk meg edzeni.

A társépítkezések körül oly súlyos sérelmek tornyosulnak, hogy már égbe kiáltanak. A bányamunkásság évtizedeken keresztül folytatott harcot a társépítkezések központosításáért, míg végre 1926. december havában a népjóléti kormányzat 4400. szám alatt rendeletet bocsájtott ki a nyugbérpénztárak központosításáról. A bányamunkásság a rendelet szövegéből látta, hogy nem azt kapta, amelyre szüksége van és amelyre várt, azonban még is bizonyos megnyugvással fogadta, mert azt remélte legalább a megszakított időket össze tudja kötni és munkahely változtatása esetén nem veszíti el megszerzett nyugdíjra jogosult idejét.

Azonban a munkásság keserűen csalódott, mert első sorban az 1914. előtt megszerzett jogosultságot a rendelet nem veszi figyelembe. Ezzel épen azokat sújtotta a legsúlyosabban, akik a mostani időben kerülnek betegségük, öregségük és rokkantságuk miatt nyugdíjba. Bántóan súlyos a korhatár megállapítása is, amikor ugyanannyi szolgálati évet ír elő a föld alatt, a napfénytől és levegőtől elzárt bányamunkásnak, mint egy, az íróasztal mellett 4-6 órát dolgozó köztisztviselőnek. — Azaz. tévedtünk az összehasonlításnál, mert a köztisztviselőt, ha állásából elbocsájtják úgy nyugdíjazzák, a bányász

azonban csak akkor, ha teljesen tehetetlen. Itt történik egyenesen a népjólét és szociálpolitika megcsufolása, mert a bányamunkást, ha elbocsájtják munkahelyéről mielőtt újra felvették, vagy más bányánál munkafelvételre jelentkezik, orvosi vizsgának kell magát alávetni, amely orvosi vizsga számtalan esetben az üzem részére munkára alkalmatlannak találja. Ekkor kezdődik a bányamunkás kálváriája. A nyugbérpénztár orvosa nyugbérre alkalmatlannak, az üzem orvosa pedig munkára alkalmatlannak találja.

A rendelet azt mondja, ha valaki nem folytatja a bányamunkát (vájár) 60 fillér havi várakozási díj fizetése mellett fentartja, illetve megtarthatja nyugdíjra jogosult szolgálati idejét, ezt azonban csak három évig teljesítheti. Egyik legsúlyosabb része ez a rendeletnek, pl. egy 56 éves munkást elbocsájtanak, nyugbért még nem kap, munkát meg már nem kap, viszont a szükséges korhatárhoz még négy éve hiányzik, tehát, ha három évig fizeti a várakozási díjat, akkor még csak 59 éves, tehát nyugdíj nem jár neki, dolgozni hiába tudna, mert munkát nem kap, ennél fogva elveszti addig szerzett összes éveit. Azt kérdezzük vajon miből fizesse a várakozási díjat az, aki munkát nem kap és nem tud keresetre szert tenni.

Általában az orvosi vizsgálattal megnyomorítanak minden olyan intézményt, amely hivatva volna a munkásság szociális helyzetén javítani, mert a nyugdíjasok felülvizsgálata ezt eredményezi. A nyugdíjpénztár orvosa munkára alkalmatlannak találja, viszont a vállalatok munkát nem adnak neki. — Ha mégis egyik másik üzem alkalmazná, az orvos nem engedi. Ugyanez a helyzet a dolgozó bányamunkásság körében is.

A nyugbérpénztárak központosításáról szóló rendelet tarthatatlan, mert ha tovább így folytatódik, elérjük azt, hogy egyetlen dolgozó bányamunkás sem tudja elérni azt az időt, amikor nyugdíjba mehet. Ezek a súlyos sérelmek, továbbá a nyugbérnek az alacsony megállapítása megérlelte a bányamunkásságban, hogy erőteljesen követelje, a 4400. számú rendeletnek a sürgős megváltoztatását.

Ezt a munkát folytatjuk.

A Szakszervezeti Internacionale csődje.

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség legutóbbi jelentése szerint a tagállomány egy év alatt 13.366.387-ről 12.839.174-re apadt.

A jelentésnek ez a része az első pillanatban nem oly feltűnő, mert hiszen a veszteség csak 527.213. Azonban ha a dolog mélyére nézünk, akkor kapjuk meg a tiszta képet. Ugyanis az egyik évről a másik évre a jelentés idejében két országos központ csatlakozott a nemzetközi internacionáléhoz. Ugyancsak a jelentés évében egyes országokban a taglétszám 19 és 53 százalékkal emelkedett. Ezzel szemben mégis majdnem hatszáz ezerrel csökkent az össztagszám. Elképzelhető mily visszaesés történt általában. A legfeltűnőbb a visszaesés Németországban 248 580, Angolországban 201.625, ennél is feltűnőbb Dánia, ahol 239.704-ről 156.277-re, tehát $83.427 = 34,8\%$.

A fenti számok sokat beszélnek, ezek igazolják a jelenlegi szakszervezeti mozgalmaknak a csődjét. Mert most már nem lehet a gazdasági válsággal magyarázni. A szakszervezeti tagállománynak az esését ezzel lehetett az előbbi években, amikor a gazdasági élet a nemzetközi viszonylatban még teljesen kialakulatlan volt. Ma, amikor minden ország igyekszik gazdasági életét a nemzetközi helyzethez irányítani, többé-kevésbé rendeződnek az ipari és kereskedelmi viszonyok. A különböző országok az egymásközi viszonylatban az adott viszonyok következtében igyekeznek a szociális viszonyokat is rendezni. Ennélfogva a szakszervezeteknek a feladatai is mások ma, mint a múltban volt. A múltban tisztán csak a munkásság ügyeit intézték, tekintet nélkül arra, hogy az egyes országok nemzetgazdasága miként állt. Ezt tehették annál inkább, mert a háború előtt a szakszervezeteket a legtöbb országban, csak mint egyoldalú érdek képviselőket tekintették, sőt figyelembe sem vették. A háború folyamán azután ez a helyzet megváltozott, mert az államok elismerték a szakszervezeteket, mint munka jogi képviselőket, bár nem volt ez még teljes elismerés, azonban mint tényezővel számoltak és bevonták mindazon intézkedések végrehajtásába, amelyek a munkásságot közelről érintették.

Ilyen volt a „Munkásügyi Panaszbizottság”, amelyben a tárgyalások alkalmával ott ült a szakszervezet képviselője. Továbbá egyéb szociális intézkedéseket megelőző ankétokon, mindenütt tekintélyének súlyával vett részt, sőt a béke kérdésének a vitájában is tekintélyes szerepet töltött be.

A háború utáni időben ugyancsak fellettek szólítva a szakszervezet az ország újra építésének a munkájában való részvételre. Ebben a munkában biztosíthaták volna a szakszervezetek a már megszerzett tekintélyüknek mélyítését. Azonban a szakszervezetekben egyes exponált vezetők, akik a komun időkből is exponáltak magukat és ezért vagy külföldre menekültek, vagy idehaza félre húzódva lesték miként vivja a munkásság harcát, állandóan ugrasztották őket. Ekkor indult meg az igazi harc, egyik oldalon a reakció, a másik oldalon a haladás viaskodtak egymással.

Ebben a harcban a munkásság magára volt hagyatva, mert a vezetők a saját érdekeiket tartották szem előtt. Minden megmozdulást aszerint ítélték meg, mit hoz az ő felszabadulásuk érdekében. Ez a harc nem csupán Magyarországon folyt, hanem az egész világon. Minden országban az volt a jelszó,

ujra kell építeni amit a háború romba döntött, vagy amit a háború következtében nem lehetett felépíteni. A különböző országokban a munkásság állást foglalt saját nemzetgazdasági helyzetének a megjavítása érdekében. Ekkor a legtöbb ország munkássága nem törődött a nemzetközi helyzettel, hagyták, csinálják a nemzetközi kérdéseket a kormányok. Meg történt, hogy egyes országok munkássága a nemzetközi irodához fordult (mint Magyarország is annak idején) hogy súlyával és tekintélyével hasson oda a békeszerződések megszövegezésénél, hogy ne tehessenek egész országok munkásságát tönkre. Erre azután nagyhangú kijelentések történtek, azonban az országok megnyomorítása folyt tovább. Amikor a munkásság látta, hogy az internacionálé útján nem tud elérni semmit, megkezdődött azokban az országokban is a nemzeti irányu szervezkedés, ahol addig még kitartottak a nemzetköziség mellett.

Ez a folyamat lassan haladt, de folyton erősödött és amint ez a mozgalom nőtt, ugyanolyan mértékben hanyatlott a nemzetközi mozgalom. A munkásság mindinkább látta, hogy a nemzetközi mozgalom, amely nagyrészt politikai irányzatoknak a szolgálatában áll, a munkásság gazdasági érdekeit képtelen megvédeni, ezért elfordult ettől a mozgalmától. Ez látszik meg azon a jelentésen, amit a Szakszervezeti Internacionale most kiadott.

Érdekes azonban az a kommentár, amelyet hozzá fűznek. Azt mondják: ezek a számok 1926-ról szólnak és az 1927. évben ez javult az egyes országokban. Azt hiszik, hogy a munkásság még mindig felül ilyen beállításoknak. Nem, a munkásság már tisztán lát, nem veszi készpénznek a farizeusoknak a beállításait, hanem más oldalon is informálódik és levonja a következtetéseket. Épen a napokban jelent meg egy hír, amely arról szól, hogy Angolországban felszolgált a szállítómunkások szakszervezete. Tehát ugyanakkor, amikor ők javulásról beszélnek, egy olyan szervezetnek a feloszlásáról kapunk hírt, amelynek több mint 500.000 tagja volt és 36 szakosztállyal rendelkezett.

Angolországban tulajdonképpen a szállítómunkások szervezete átalakult és a nemzeti irányu mozgalomhoz csatlakozott. Hasonló az eset Dániában, ahol mintegy 85.000 tag szintén a nemzeti irányu szervezetekhez csatlakozott. Egy másik folyamat a szakszervezeteknél szakít az internacionale politikai felfogásával és mentesíti magát, minden politikai párttól és gazdasági alapon kívánja a munkásság érdekeit megvédeni. Ez a folyamat szintén erősödik, sőt felülkerekedik így Norvégiában, Belgiumban, Bulgáriában, Angliában, ugyanez a folyamat erősödik nálunk Magyarországon is. Ezt a szakszervezeteknek az átalakulását elhallgatták, sőt a legtöbb helyen a magukénak könyvelik, azonban elhallgatással nem lehet megsemmisíteni ezt a folyamatot, izmosodik és rövidesen mint a leghatalmasabb test fog kibontakozni.

A munkásmozgalomnak teljesen át kell alakulni, szakítani kell a régi ideákkal, változott viszonyok mellett, változott eszközökkel kell harcolni. Ugyanúgy mint a kezdetleges embereknek a buzogánya a modern ember fegyverévé vált, úgy kell a munkásmozgalom kezdetlegességeit modernizálni. A

múltban kimerült a munkásmozgalom abban, hogy hangos gyűléseket tartottak és politikai jelszavakat puffogtattak, gazdasági téren pedig meg gondolatlan sztrajkokba kergették a munkásságot.

Ma a munkásság nem elégszik meg szép beszéddel, hanem tettekre van szüksége, ezt nem lehet csak gyűlésekkel és meg gondolatlan sztrajkkal elintézni. Ezt csakis az illetékes helyeken való eljárással, tárgyilagos kimutatással, amely a munkásság helyzetét a maga drasztikus formájában mutatja be. Ehhez azonban szükséges, hogy egyik felet se fűtse politikai bosszú, hanem tisztán csak a gazdasági helyzet mérlegelése. Ezt nem tudják az internacionálé körül csoportosult szakszervezetek biztosítani, ezért kell a minden politikai befolyástól mentesített gazdasági szakszervezeteket nagygyá fejleszteni. Ez biztosítja a munkásság gazdasági felszabadulását.

Bonyodalom Nagybatonyban a karácsonyi segély körül.

A két nagyobb bányavállalat által engedélyezett karácsonyi segély az ország többi bányatelepein, ahol a karácsonyi segély folyósítását részben, vagy egészen megtagadták többé-kevésbé bonyodalmakat váltott ki.

Mint már lapunk előbbi számaiban megírtuk a karácsonyi segély folyósítást a múlt év december 2-án határozták el a bányavállalatok vezetői. Ezen határozat a tespedésben élő Magyarországi Bánya és Kohómunkások Országos Szövetségét is megmozdította és ideges kapcsolódással szaladtak egyik másik bányatelepre, hogy a látszatot valamiképpen biztosítsák maguknak. Így történt Nagybatonyban is. Múlt év decemberében gyűlésre hívták össze a nagybatonyi munkásságot, amely gyűlésen allig egynéhányan jelentek meg. Elhatározták a munkássággal, hogy ők is ragaszkodnak a karácsonyi segélyhez. A határozat értelmében Peyerék felvették a tárgyalást a vállalat központi igazgatójával, Lantossal. Lantos igazgató értesülésünk szerint a salgótarjániak által folyósított 25%-os karácsonyi segélynek a felét ajánlotta fel, amelyben a tárgyaló felek meg is egyeztek. A nagybatonyi munkásság azonban bizalmatlanul nézte a hosszúra húzódó tárgyalásokat és december 19-én egy 2 tagból álló küldöttséget menesztett a központi igazgatósághoz. A központi igazgatóság közölte Orosz Márton és társával álláspontját, amire Orosz Márton és társa visszautazott Nagybatonyba, hogy az igazgatóság álláspontját közölje a munkássággal. A megérkezett küldöttség tagjai beszámolóját munkabeszüntetés követte, ami december 20-án délután 2 órakor történt meg. A munkabeszüntetésről értesítették a Magyarországi Bánya és Kohómunkások Országos Szövetségének titkárságát, aki szokásához képest nyomban akcióba lépett, hogy a munkásságot munkafelvételre bírja. Ocskovszki Jánost küldötték ki a munkások leszerelésére. A látszat kedvéért Ocskovszki megszavaztatta a munkásságot, hogy ki fogadja el a vállalat által felajánlott segélyt és ki nem. A munkásság többsége ragaszkodott a salgótarjáni szénmedencében kifizetett karácsonyi segély nagyságához, vagyis a sztrajk további folytatása mellett döntött. Csodálatos módon másnap, 21-én délután a munkásság nagy többsége felvette a munkát.

A szövetség vezetősége látva a veszélyt, amely a munkabeszüntetéssel kapcsolatosan fenyegette őket, most már szívesen elfogadta volna a felajánlott összegű karácsonyi segélyt, a vállalat igazgatósága azonban megváltoztatta álláspontját és kihirdette a munkásság között, hogy csak azok a munkások kaphják meg a karácsonyi segélyt, akik nem vettek részt a munkabeszüntetésben. Miután a munkásságnak csupán csak egy része dolgozott, a sztrajk alatt a vállalat egészen jó üzletet csinált. Igaz ugyan, hogy elveszi-

tett egy 24 órai széntermelést, de ennek helyében megtakarított egy tekintélyes összeget. A legérdekesebb az az egész ügyben, hogy Orosz Márton, aki tulajdonképpen belovulta a munkásságot a munkabeszüntetésbe, megkapta a karácsonyi segélyt, mert már ide s tőve 4 hónap óta betegállományban van. Értesülésünk szerint a segélyt Orosz Márton nagy meglepéssel vette fel, a többi társaival együtt.

Ez a sajnálatos eset a nagybányai munkásság között óriási elkeseredést váltott ki. Leírhatatlan veszekedések vannak a telep munkásai között. Lapunk egyik munkatársának alkalmá volt beszélni egy nagybányai 6 családossal, akik bizony nem valami hizelgően nyilatkoztak Peyer és társairól. Könnyes szemekkel mondták el, hogy mennyire hiányzik neki az a csekély kis összeg is, amelyet férje után kapott volna, ha a férje nem vesz részt a sztrajkba.

A magunk részéről a leghatározottabban el kell, hogy ítéljük a vállalat magatartását mert nem azokat a szegény munkásokat kellett volna megbüntetni azzal, hogy megvonták tőlük a karácsonyi segélyt, hanem azokat, akik a munkásságot tudatosan belevitték a mozgalomba és azután cserbenhagyták őket. Meglepni egyáltalán nem lep meg bennünket, hogy a Peyer-féle klikknek nem az az érdeke, hogy a munkásság jobb anyagi helyzet közé jusson, hanem ellenkezőleg ravasz fondorlattal mindent elkövetnek, hogy a munkásság közt zavart keltsenek és ezáltal anyagi helyzetüket gyöngítsék, mert csak ezen az úton vélik az elejtett gyeplőt újra a kezükbe ragadni. Igaz, hogy az ilyen elgondolások nem mindig vezetnek kellő eredményre, mert Nagybányában is ennek éppen az ellenkezőjét érték el. — Azok a munkások, kik még reménykednek a Peyer-féle atyai támogatásban, most undorral fordulnak el tőlük, mert ezen becsapás megint egy ok arra, hogy ne álljanak szóba velük.

A komlói bányamunkások újabb akciót indítottak a karácsonyi segély kiküzdéseért.

Szövetségünk komlói helyicsoportjának vezetősége elhatározta, hogy a szóbelileg benyújtott kérelmüket írásban ismétli meg a kincstári bánya vezetőségénél és az alábbi beadványt nyújtotta be a banya illetékes vezetőségéhez. A munkásság kíváncsian várja, hogy a benyújtott kérvénynek mi lesz a sorsa.

Tekintetes

Komlói m. kir. állami szénbánya Hivatalnak

Komló.

Alulírottak az összmunkásság megbízásából azzal a tiszteletteljes kérral fordulunk a t. bányavezetőségéhez, hogy a hazai nagyobb bányák által engedélyezett és már Karácsony előtt kifizetett 25%-os karácsonyi segélyt a komlói üzem kötelekébe tartozó banya, külszíni és iparosok részére engedélyezni szíveskedjék.

Megdőbbsenve értesültünk azon körülményről, mely szerint a t. bányahivatal vezetősége azon kérelmünket, melyben a 25 %-os karácsonyi segély folyósítását kértük elutasította. A komlói munkásság mint a m. kir. kincstár munkásai elsősorban számíthatott volna arra a segélyre, amelyet a hazai nagyobb vállalatok munkásainak folyósított, már annál is inkább, miután az állam az összes alkalmazottait az általunk kért 25 %-os karácsonyi segéllyel is lényegesen magasabb segélyben részesítette.

Az üzemvezetőség álláspontja e segély tekintetében szerintünk nem egész helyt álló egyrészt azért, mert a szóbanforgó 25 %-os karácsonyi segély alig tesz ki 4500 pengőt, ha figyelembe vesszük a bányának a téli termelését, akkor ezen csekély összeg a termelt havi szénmennyiségre alig jelent egynéhány fillérnyi költségemelkedést.

A munkásság az elmúlt év őszén, amikor az elvont 20 százalékos bérredukciónak kérdésével fordult a t. bányavezetőséghez, oly megértéssel viseltetett a banyaüzem akkori rossz üzletmenetére, hogy ezen kérsének alkalmá-

val ugyanolyan megértést várt a bányavezetőség részéről.

Ezen indokaink után az összmunkásság szentül meg van győződve arról, hogy a t. bányavezetőség a fenti kérsének teljesítése elől nem fog elzárkózni.

Komló, 1928. január 6-án.

Jó szerencsét!

Az összmunkásság megbízásából.

Tovább folyik a harc a Bányamunkásokon részvénytársaság ellen indított visszatérítési perben.

Mint már ismeretes, a Bányamunkásokon részvénytársaság ellen a salgótarjáni munkásság kétharmad része, a részvénytársaságnak adott kamat mentes kölcsönök visszaperlésére határozta el magát. Ezen összegek visszaperlésével szövetségünk jogi képviselőjét Dr. Mekker György budapesti ügyvédet bizta meg. Dr. Mekker György a felperesek képviseletében megindította a keresetet a részvénytársaság ellen. Ez a körülmény a Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Orsz. Szövetségében nagy ijedelmet keltett, röpiratokkal próbálták az ügyvédi meghatalmazás aláírását, a munkásság között megakadályozni. Nem hallgatva a röpiratra, a megkezdett akciót folytatták. A Bányamunkás lap hol egyik, hol másik munkatársa által közölt ferde beállítású cikkekkkel igyekeztek a munkásokat szándékuktól eltántorítani, ez is eredménytelen maradt. Majd később, amikor felperes a keresetet a bírósághoz benyújtotta, a bányamunkásokon r. t. jogi képviselője dr. Györki Imre és Horváth Sándor ügyvédek nyújtották be a törvényszékhez előkészítő iratukat. Az előkészítő irat 14 gépirásos oldalból áll, lapunk helyszüke miatt nem áll módunkban e hosszú iratot leközölni, de, hogy olvasóinknak módot adjunk a Bányamunkásokon r. t. ravasz taktikázásáról, a pöriratnak egyes részleteit leközöljük. A pörirat bevezető részében arra kéri a törvényszéket, hogy függessze fel az ítélethozatalt arra az időre, amíg a valorizációs törvény törvényerőre emelkedik. További részében elmondja, hogy a Bányamunkásokon r. t. azért alakult, hogy a bányamunkásoknak jól berendezett otthonokat létesítsen, *mely pártkülönbségre való tekintet nélkül, minden bányamunkásnak módot ad arra, hogy szabad idejét, ne büzös korcsmákban, hanem olyan helyen töltsék el, ahol a kultúra áldásait élvezheti.* Ehhez csak az a megjegyzésünk, hogy a bányamunkások nagyon jól tudják azt, hogy milyen otthonokat létesítettek és hogy mennyire volt szabad, minden politikai felfogású embernek a bányamunkásokon látogatni. Vajon kit engedtek már be a Bajza uccai palotába.

A pörirat egyik részében beismerni, hogy a pert azért indították meg, mert kiléptek a Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Orsz. Szövetségéből és megalakították az úgynevezett szociálista pártot. Minden esetre érdekes, hogy beannunket állandóan politikamentes szervezetnek neveznek, előkészítő iratukban pedig szociálista pártnak tüntetnek fel, valószínű azért, hogy ezzel a bíróságra gyakoroljanak befolyást, míg viszont magukat gazdasági szövetségnek tüntetik fel, játszva a jogyereket.

A legérdekesebb jelenség a dologban az, hogy az alperesek jogi képviselője az egyik tárgyaláson azzal a mellékállítással állott elő, hogy ő bizonyítani tudja, hogy a bányamunkásság annakidején a leadott pótműszakkereseteket nem a bányamunkásokon r. t.-nak, hanem a Bányamunkás szövetségnek adta, adomány címen. Igéretet tett arra nézve is, hogy ő ezen állítást a bíróság előtt okmányokkal bizonyítja. Persze előttünk, akik teljesen tisztán ismerjük a Bányamunkásokon r. t. alakulását, valamint a befizetett pótműszakok díjának történetét, nevetségessé válik az ügyvéd állítása, mert hiszen mindenki tudja, — nemcsak mi, — hogy a befizetett pótműszakok díjal kifejezetten a Bányamunkásokon r. t. javára folytak be és ezen összegek ellenében adta azután a részvénytársaság azokat az elismervényeket, amely elismervényeket a felperesek jogi képviselője a bíróságnál be is mutatott. De különben is kezelünk közt vannak azok az okiratok, amelyekkel állításainkat bőségesen lehet

igazolni. Többek között azon jegyzőkönyv is, amelyet Szőnyeg Lóránt szénkormánybiztos és Peyer Károly írtak alá 1922-ben, amely részletesen tartalmazza azokat a megállapodásokat, amelyek úgy az egyik, mint a másik félre kötelezők.

Amint már „A Bányász” egyik számában beszámoltunk, a salgótarjáni kerületben a per visszavonására szolgáló ívet bocsájítottak ki Peyerék, amely szintén kudarcra végződött, de hogy milyen eszközökkel igyekeztek egynehány aláírást szerezni, ennek illusztrálására leközöljük az alábbi jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének helyiségében 1928. évi január 8-án.

Papp István v. j. zagyvapálfalvai lakos elc. adja, hogy Kelemen József és Fodor János zagyvapálfalvai lakosok 1927. október havában (a napra nem emlékszik) felkeresték lakásán és elébe tettek egy ívet azzal, hogy azt Csóka és Batta adták ki, mely szerint a Bányamunkásokon r. t. ellen beadott pöríket visszavonják, tehát ő is írja alá. Papp István kijelentette, amennyiben Csókák adták, úgy ő is alá fogja írni, azonban akkor nem írta alá. Erre Fodor és Kelemen kijelentették Papp István előtt, hogy öccse Papp Lajos aláírta helyette az ívet. Papp kijelenti, hogy az ő tiltakozása dacára mással iratták alá az ívet.

Papp István felkéri a fenti szövetséget, nevében adja jogi képviselője útján a bíróság tudomására, hogy a dr. Györky és dr. Horváth ügyvédi iroda által benyújtott pervisszavonási íven szereplő névaláírása hamis, mert ő nevét csak a per elindítására szóló meghatalmazást írta alá.

A fenti jegyzőkönyv felolvastatott és aláírásunkkal igazoljuk. Kmf.

XXX Papp István. Névaláírást igazolja: Andó Sándor, s. k. Előttünk: Báár Antal, s. k. Trenka András, s. k. Jegyzőkönyvvezető: Batta Gyula, s. k.

Ezen jegyzőkönyv világosan igazolja, hogy azt a néhány verejtékes aláírást, amelyet a kerületben megtudtak szerezni, milyen eszközökkel szereztek meg. Jólehet, ha utána járunk a dolognak, akkor több ilyen és ehhez hasonló esetnek nyomára jutnánk, miután azonban a per vitelére ezen akció nem bír befolyással, nem törődünk vele. — Ezen jegyzőkönyvet is csak azért közöltük le, hogy munkatársaink előtt igazoljuk azt az ideges kapkodást, amit Peyerék az utóbbi hónapokban véghezvisznek.

A folytatólagos tárgyalások a Bányamunkásokon r. t. ellen beadott perünkben január és február havában lesznek, amelyek valószínűleg már pozitív eredményt is hoznak.

A Singer-varrófény bármely varrógépre utólag felszerelhető — praktikus és kiméli a szemet. Kérje annak gyakorlati bemutatását. — Singer-varrógép fióküzlet, Salgótarjában, a róm. kath. templommal szemben.

Hogy támogatják szövetségünket a hatóságok.

Peyerék vesszőparipája állandóan szövetségünk hatósági támogatása, ezzel igyekeznek befolyást gyakorolni a jóhiszemű bányamunkásságra. Hogy milyen hatósági támogatásban részesül szövetségünk, ennek az illusztrálására az alábbi végzést közöljük le, amellyel Baranyavármegye alispánja a komlói helyicsoportunkat betiltotta. Ez a végzés is igazolja, hogy Peyerék folytonos handabandázása mennyire fedi a valóságot. A végzéssel magával nem kívánunk bővebben foglalkozni.

Baranyavármegye alispánjától.

18540—927. alisp. szám.

Tárgy: A Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Gazdasági Szövetsége kérelme, komlói helyicsoportja megalakulásának tudomásul vétele iránt.

Végelhatározat.

A Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Gazdasági Szövetsége komlói helyicsoportjának bejelentése megalakulásától

44.126—VII. a. 1922. B. M. számú körrendelet 1. §. alapján a tudomásul vételt megtagadom.

Megokolás.

Az alapszabály 2. §-a szerint a szövetség célja a bánya- és kohómunkásságnak, minden politikai törekvéstől mentes szellemi jólétét és anyagi fejlődését előmozdító gazdasági egységbe való tömörítése.

Miután nincs kellő biztosíték arra nézve, hogy a fiókegyesület a törvényes állami rend keretein belül fogja fenti alapszabályszerű működését kifejezni, tekintve, hogy a vezetőség között helyet foglaló Lerch Antal, Kertész József és Appel Keresztély az erősen szélsőséges szocialista irányzatnak híve és ezen irányzat érdekében ismételtelen kifejezetten exponáltak magukat s így féltő, hogy a vezetőség egyes, fentebb említett tagjainak szélsőséges irányzata a helyicsoport életében is kifejezésre jut, miáltal a közrend veszélyeztetve lenne, ezért a fenti módon kellett határoznom.

Erről a hegyháti járás főszolgabíráját ad. 3271—1926. számú jelentésére és az ő útján hozzám felterjesztendő átvételi elismervények ellenében Komló község előjáróságát, valamint a kérelmező Magyarországi Bánya és Kohómunkások Gazdasági Szövetségét (Salgótarján, Vasut ucca 4.) értesitem azzal, hogy jelen véghatározatom ellen 15 nap alatt szóval, vagy írásban előterjeszthető felelkezés jogorvoslatának van helye a magyar kir. belügyminiszterhez.

Pécs, 1927. december hó 5-én.

P. H. (Olvashatatlan aláírás), alispán.

A fenti határozatot szövetségünk kellő időben megfeleltette a belügyminiszterhez.

Ismét üzembe helyezték a baglyasaljai bányakórházat.

A rémes szanalás, mely a bányavidékeken végig vonult, nemcsak a munkásság elbocsátásában jutott kifejezésre, hanem sok esetben még a munkásjóléti intézményeket is megnyirbálta. Így többek között az elmúlt év első felében a baglyasaljai kórházat is bezárták, takarékosági szempontból. A baglyasaljai kórház bezárása a munkásság között nagy elégedetlenséget váltott ki.

Több esetben tették szóvá szövetségünk központjában a baglyasaljai bizalmiférfiak a kórház visszaállítását. Szövetségünk központi titkársága a munkásság ezen óhaját pártolólólag karolta fel és tette szóvá a bányagazgatóságnál. — Végül is most arról értesítenek bennünket, hogy a baglyasaljai bányakórházat — a biztosított tagok emelkedése folytán — ismét üzembe helyezték. A baglyasalja kórház főfeladata, a beteg nyugdíjasok s családtagjainak befogadása.

Az alig egy pár nap óta üzemben levő kórházban máris 26 beteget helyeztek el. A kórház kezelő orvosa dr. Szikcsák baglyasaljai orvos.

A magunk részéről örömmel vettük tudomásul a salgótarjáni bányatársaság ezen intézkedését, mert hiszen ezzel egvidejűleg egy nagyon fontos és minden tekintetben felbecsülhetetlen eredményhez juttatták a munkásságot.

Feloszlott az angol szállítómunkások szakszervezete.

Ez a hír jelent meg a legutóbbi napilapokban. Ez a szervezet volt az, amely uralta Angliában a munkát. Ezen szervezetnek jóval több mint 500.000 tagja volt és 36 szakosztálya. A hír szerint ezen egykor hatalmas szervezetnek az összeomlását az idézte

elő, hogy a tengerészek, illetve a dokmunkások hazafias csoportjai kiváltak a szervezetből. Ígyforinán 32 szakosztályt kellett a szervezetnek megszüntetni és a megmaradt 4 szakosztály képtelen fentartani ezen régi anyaszervezetet.

Ez a hír gondolkodóba ejt mindenkit, aki a szervezeti élettel tisztában van és önkéntelenül azt kezdi taglalni, vajjon mi juttatta ezt a szervezetet a pusztulásba, amikor mindenki előtt tisztán áll, hogy az angol szakszervezetek mintaképei voltak a szakszervezeti életnek. A kérdés taglalásánál azután világossá válik előttünk a helyzet.

Vissza kell menni az 1920. évre, amikor az angol bányászok folytatták harcukat munkaadójukkal, ugyancsak az angol kormányval. Ugyanis abban az időben az angol kormány vállalta a kisebb bányák decifitjének a megtérítését azzal, hogy a munkásság munkabérét biztosítsák. Ebben az időben, mondhatjuk minden országban kötött helyzetben volt a szén, ugyanígy Angliában is, sőt Angliában foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy az angol szénbányákat nacionalizálják. Ezen időben az angol munkáspártnak politikai hatalma mindinkább előtérbe nyomult. Ezen előnyomulás fölbuzdulására az angol szakszervezetek, amelyek addig minden politikai párttól függetlenek voltak, közösséget vállaltak az angol munkáspárttal (hasonlóképp, mint Magyarországon a szakszervezeteknek egy nagy része a szociáldemokrata párttal) így remélték érdekeiket megvédeni. Amikor a bányászok szervezete magamögött érezte a politikai pártot, harcait mind élesebben folytatta és a politikai párt, hogy erejét bebizonyítsa keresztül vitte az angol dokmunkások és szállító munkások, valamint vasutasok szervezeténél azt a határozatot, amely szerint szolidaritást vállaltak a bányászokkal. Erre a bányászok harcba léptek és 3 hónapon keresztül állták a harcot, azonban sem a dok, sem a szállító munkások szervezete, sem a vasutasok szervezete nem tartotta be a szolidaritás iránti ígéretét, ennél fogva az angol bányászoknak a harca eredménytelenül végződött.

Ezen időtől fogva az angol szakszervezeti mozgalomban, ugyancsak a munkásság politikai életében állandóan napirenden voltak az egyenetlenségek. Ezen egyenetlenségek végre is az 1926. év folyamán az angol szakszervezetek kongresszusát arra az elhatározásra bírta, hogy szakít a politikai párttal és tisztán kizárólag gazdasági alapon építi ki szervezeteit. Megtagadott mint szakszervezet minden közösséget, mindenféle politikai párttal és nem engedi meg, hogy a szakszervezetek kebelén belül pártpolitikai mozgalmat folytassanak, vagy bármely politikai párt részére tagsági járulékot szedjenek. Az angol szakszervezeteknek ezen határozata az angol munkásság tetszésével találkozott és megnyugvással fogadták. Voltak azonban szakszervezetek, amelyek nem vetették magukat alá ezen kongresszusi határozatnak s továbbra is exponáltak magukat a politikai párttal kapcsolatosan, ezek közé tartozott a fenti szállítómunkások szervezete. Ezért azután a szervezet kebelén belül mozgalom indult a munkásság között, amely a gazdasági mozgalmak intenzívebbé fejlesztését abban látták, ha külön válna a politikai mozgalmaktól, irányítják gazdasági mozgalmait. Az angol munkásságnak ez a rétege oly mértékben szaporodott meg, hogy a több mint 500.000 tagot számláló és 36 szakosztállyal rendelkező szállítási mun-

kások szervezetének taglétszáma, amikor a fenti irányzat kivált — alig maradt az egész országban 30.000, amely szám az angol szakszervezeti életben egyet jelent a megsemmisüléssel, így tehát a fenti szervezet sem kerülhette el sorsát.

A sors ironiája, hogy csaknem pontosan azon nevezetes szakszervezeti kongresszus évforduló napján, amelyen a politikai pártal való szakítást kimondották, következett be a fenti szervezetnek a megsemmisülése. Fényes igazolása az eseménynek és egyúttal megszívlelésre méltó jelenség a munkásmozgalom történetében, amely azt igazolja, nem lehet a régi elkopott jelszavakon nyargalni, nem lehet az idő kerekét megállítani és nem lehet a munkásság félrevezetését folytatni bűnhődés nélkül. Ez a sors vár minden oly szervezetre, amely szervezet szemét hűnyt a nemzetgazdasági, illetve világ-gazdasági helyzettel s nem akarja észrevenni az idők intő szavát. Ma csak egyedül annak a szervezeti formának van létjogosultsága, amely tisztán, kizárólag gazdasági alapokra van fektetve, csak ez az alap szilárd, amely képes lesz a munkásság szervezeteit fentartani.

Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számából „A pécsi kerület ruha és cipőbeszerzési akciója” című cikkünkben tévedésből ki maradt Fekete József pécsbányatelepi cipész-mester neve, aki szintén részt vesz az akcióban és a hozzá szóló utalványokat H a h n György csoportelnök állítja ki.

Helyicsoportok hirei.

Mecsekszabolcs. Beiratások és befizetések az otthonban bármikor eszközölhetők. Az otthon naponta d. e. 8—10-ig és délután 2—10 óráig van nyitva. Könyvtárórák: csütörtökön délelőtt 10—11-ig, d. u. 5—6-ig és vasárnaponként délelőtt 10—11-ig.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések a Pécs-bányatelep környékén lakók részére Schuták Ágoston pénztáros szaktársnál. A Kassian-környékén lakók részére Kassianban Lincz János másodpénztáros szaktársnál eszközölhetők.

Tatabánya-Felsőgallai titkárság. Hivatalos helyisége Felsőgallán Szent János-ucca 5. szám alatt van. Hivatalos órák hetenként hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosítással ide forduljanak a szaktársak.

Nagymányok. Nagymányoki helyicsoportunknál beiratások és befizetések további intézkedésig Studer Péter és Paunert István szaktársaknál eszközölhetők.

A Pécskerületi helyicsoportjaink az alapszabály szerinti évi közgyűléseiket a következő sorrendben tartják meg:

Január 22-én délután 3 órakor Pécsbányatelepen a Troll-féle vendéglő külön helyiségében.

Január hó 29-én délután 3 órakor Szabolcsbányatelepen, az Otthon helyiségében.

Február 2-án délután 3 órakor Vasasbányatelepen, a Czéder-féle vendéglő külön helyiségében.

A közgyűlések tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. A vezetőség felmentvényének megadása és lemondása.
5. Új vezetőség választása.
6. Esetleges interpellációk és indítványok.

Nyomdavezető: Friedler Samu.